

**Katedra filozofie FFUP
Hodnocení magisterské DP**

Jméno studenta	Bc. Markéta Blažková					
Název práce	Proměny afrického myšlení: Léopold Sédar Senghor					
Hodnotil	jméno				datum	
Vedoucí práce	PhDr. Jozef Matula, PhD.				27.8.2012	
Stupeň hodnocení (označte „X“)	A = 1	B = 1,5	C = 2	D = 2,5	E = 3	F = 4
		x				

Podrobné hodnocení práce

Hodnocení (+)	Stupnice						Hodnocení (-)
	A	B	C	D	E	F	
1. Probíhaly pravidelné konzultace	x						1. Konzultace neproběhly
2. Znalost literatury k tématu		x					2. Neznalost literatury k tématu
3. Dostatečný počet použitých relevantních zdrojů			x				3. Nedostatečný počet relevantních zdrojů
4. Dostatečný počet odkazů		x					4. Nedostatečný počet odkazů
5. Dobrá struktura práce a formální správnost		x					5. Špatná struktura práce a formální nesprávnost
6. Dobrá logická výstavba textu		x					6. Špatná logická výstavba textu
7. Dobrý úvod	x						7. Nedostatečný úvod
8. Kriticky hodnotí zdroje			x				8. Nehodnotí použité zdroje
9. Obsahuje analýzu problému		x					9. Nevykazuje analytické schopnosti
10. Zřetelná metodologie			x				10. Bez metodologického ukotvení
11. Ucelený závěr		x					11. Nedostatečný závěr
12. Správně vedený vědecký aparát	x						12. Nesprávně vedený vědecký aparát
13. Kvalitní jazykové podání (stylistika a gramatika)		x					13. Špatné jazykové podání
14. Přílohy (nepovinné)							

Práce byla zkontrolována v systému **STAG theses.cz** proti plagiátorství se závěrem:

práce není plagiát –práce je plagiát.

Slovní hodnocení:

Bc. Markéta Blažková si zvolila pre svoju diplomovú prácu veľmi náročnú tému, s ktorou sa vzhľadom k rozsahu práce vysporiadala dobre. Pokúsila sa o analýzu diela afrického mysliteľa, básnika a politika Léopolda Sédara Senghora, ktorý je v našom kultúrnom a geografickom priestore neznámym autorom. Autorka diplomovej práce sa pokúsila o zaujímavú a podnetnú analýzu hlavného predstaviteľa hnutia *Négritude*, ktorého myslenie sa formovala na pozadí stretu koloniálneho a postkoloniálneho sveta.

Diplomantka si uvedomuje problematiku interpretáciu afrického myslenia a preto venuje v prvej kapitole veľkú pozornosť súčasnej západnej diskusii o povahe afrického myslenia (str. 7-14). Všíma si predovšetkým nepochopenie, stereotypy a predsudky k forme, jazyku a obsahu africkej filozofie. Zo strany autorky sa jedná o obhajobu špecifického afrického typu myslenia a zároveň je poukazom na to, že porozumenie afrického myslenia vyžaduje dialóg, v ktorom sa zúčastnené strany budú snažiť o vzájomné „naslouchání“. Nejedná sa iba o osobné prianie autorky, ale svoje argument opiera o súčasné odborné authority, ktoré sa africkou filozofiou intenzívne zaoberajú (K. Wiredu, P.H. Coetzee, A.P.J. Roux, J.A.I. Bewaji, B. Hallen). Touto časťou diplomovej práce si autorka vytvorila dobré predpoklady pre hlbšiu analýzu afrického filozofa. Autorka sa pokúsila predstaviť názory „pro“ a „proti“ africkej filozofii.

Katedra filozofie FFUP Hodnocení magisterské DP

Nasledující dvě kapitoly, II. *Africké školy a myšlení* a III. *Hnutí Negritúde*, sú osvetlením základných filozofických prúdov na území afrického kontinentu a problémov klasifikácie filozofických škôl. Autorka upozorňuje, že filozofické tradície na Africkom kontinente nie je dostatočne preskúmaná. Z tohto dôvodu sa pokúša o sprehľadnenie súčasnej diskusie o povahe a členení rôznych filozofických smerov v postkoloniálnom období (str. 18: „*V Africe existuje v súčasnosti mnoho filozofov, které můžeme zařadit k různým školám, vytvořeným podle oblasti jejich hlavního zájmu. Nejedná se o nějaké předem dané dělení, ale protože problematika africké filosofie není ještě zmapována dostatečně, jedná se pouze o pokusy jejího rozlišení. Není proto možné mezi nimi nyní vidět jakýkoli systém řazení.*“). Na základe znalosti moderných štúdií sa ukazuje, že záujem afrických mysliteľov je určený záujmom o problematiku interpretácie a jazyka: „*Pro některé africké filosofy je inspirativní fenomenologie či hermeneutická filosofie (předporozumění a pochopení je nám společné), pro jiné analytická filosofie (nemožnost překladu, každý jazyk je specifický stejně jako kultura).*“ (str. 20). Na základe tohto rozlíšenia, stojí Senghor svojim konceptom *Negritúde* uprostred medzi dvoma tradíciami moderného afrického myslenia (str. 21: *Zatímco analytická tradice se snaží zachytit více problematiku analýz, písemnou tradici a tudíž modernitu, hermeneutika a fenomenologie se snaží zachytit příběhy, orální výklad a tradicionalitu. K první větvi by se řadila škola profesionálních afrických filozofov, k druhé větvi by více inklinovala etnofilosofie. Senghor stojí se svým konceptem Negritude někde uprostřed.* Z tohto dôvodu je špecifická pozornosť venovaná výkladu *Negritúde*, ktoré je kľúčové k porozumeniu Senghorovho filozofického myslenia a jeho vzťahu k rôznym mysliteľom (Bergson, Marx, Sartre, Teilhard de Chardin).

Druhá polovica diplomovej práce (str. 28-65) je vstupom do myšlienkového sveta senegalského filozofa. Autorka podala podrobný výklad vývoja Senghorovho myslenia, ktorý vychádza z dobrého rozboru primárnych a sekundárnych prameňov. Kľúčovou prácou k porozumeniu Senghora je staršia práca Irvinga L. Markowitza „*Léopold Sédar Senghor and the Politics of Negritude*“ (New York, 1969), z ktorej autorka vychádza. Treba pripomenúť, že sa jedná o staršiu a zatiaľ jedinú ucelenú monografiu Senghorovho filozofického myslenia.

Postava Léopolda S. Senghora je vykreslená na pozadí filozofických názorov Henriho Bergsona, Teilharda de Chardina a čiastočne Karla Marxa. Senghor je mysliteľom, ktorý usiluje o syntézu humanizmu, socializmu a univerzalizmu v nových podmienkach post-koloniálneho sveta a formuluje *Negritúde* ako pragmatickú ideológiu, ktorá by pomohla africkým národom aktívne participovať na myšlienke svetovému univerzalizmu. Podľa diplomantky, Senghorove snaha o syntézu afrického a európskeho myslenia vyznieva ako pokus o vytvorenie jednej veľkej civilizácie (tu zaznieva vplyv de Chardina a myšlienky univerzalizmu). Autorka vidí prínos Senghora v tom, že je mysliteľom kompromisov, syntézy a vzájomného porozumenia.

Autorka sa pokúsila o poukázať na vplyv Bergsona (kritika intelektualizmu, dominancia intuície, podpora vedy) a de Chardina (problém materializmu, význam ľudskej práce, univerzalizmus) na Senghorove vlastné koncepty, na jeho „prepojovanie kolonizujúcej a kolonizovanej kultúry“. Pre diplomantku je tak Senghorova reflexia západného a afrického myslenia možnosťou hlbšieho dialógu odlišných tradícií, ich vzájomného obohacovania. Jeho myslenie spojené s predovšetkým s francúzskou filozofickou tradíciou smeruje ku kritike individualizmu (str. 57: *Bergson, Teilhard i Senghor se domnívají, že nastal čas, kdy je celý svět otevřen mnohem více sjednocení nežli individualitě. Senghor k tomu dodává, že právě Afričané nyní přicházejí s návrhem, jak zabránit přílišnému individualismu.* Str. 63: *Senghor, Bergson i Teilhard mají o jednání budoucího lidstva velmi podobnou představu. Tato částečná izolace a hlavně individualismus a nedostatek svobody přinesly některým částem světa značné problémy nejen na úrovni národů a ras, ale také na úrovni jedinců.*). Domnievam sa, že Senghorove „spojenie“ Marxa s Teilhard de Chardinem je dôležité pre porozumenie post-koloniálneho vývoja afrického myslenia a preto sa diplomantka venuje vyjasneniu tohto „spojenia“ (str. 59-65).

Katedra filozofie FFUP Hodnocení magisterské DP

Kritické poznámky a otázky k diskusi:

V práci je minimálny počet preklepov, poznámkový aparát je jednotný a ucelený. Rušivým momentom by mohol byť esejistický štýl a prílišné množstvo rétorických otázok.

1. Aká je recepcia Senghora v súčasnom africkom myslení? Jedná sa o autora 60.rokov XX.storočia, do akej miery je rozvíjaná/obohacovaná alebo zatracovaná idea *Négritude* u moderných autorov? Myslím si, že by bolo dobré objasniť postoje kritikov Senghorovho myslenia. Africké reflexie jeho diela v minulosti alebo súčasnosti (ak nejaké sú) by umožnili lepší obraz filozofických trendov v Afrike.

2. Zaoberali sa niektorí západní myslitelia vážnejšie africkou filozofiou (okrem Sartra, na ktorého je upozornené v kontexte kapitoly *Négritude*)? Prečo stojí africké myslenie stranou akademického záujmu?

3. Mohla by diplomantka objasniť vplyv Marxovho myslenia? Nie je Jean-Paul Sartre dôležitejším mysliteľom k porozumeniu pojmu „odcizení“? Diplomantka upozorňuje na vplyv Marxovho a Sartrovho myslenia na formovanie Senghora, i keď sa v diplomovej práci venuje tejto problematike okrajovo. Myslím, že téma „afrického socializmu“ by sa mohla stať dobrým základom k ďalšiemu výskumu recepcie a kritiky marxizmu v Senghorovom diele. V čom spočívala „nedokonalosť Marxova pojetí socializmu“?

4. Formulácia na strane 61 pozn. 191 („Marxistická ideológia bola vymyslená pre druhú polovinu 19. stol. v západní Evropě. Není tam však uplatnitelná, a už vůbec není uplatnitelná v zemích, jako je Rusko nebo Senegal.“) by potrebovala vyjasnenie – „vymyslená“, „uplatnitelná“?

Zaujímavý k diskusi na tému africkej filozofie a jazyka je názor súčasného afrického mysliteľa Fasiku Gbenga, ktorý píše: „*One of the vibrant topics of debate among African and non-African scholars in the 20th and 21st centuries centered on the existence of African philosophy. This debate has been described as unnecessary. What is necessary is, if African philosophy exists, we should show it, do it and write it rather than talking about it, or engaging in endless talks about it. A popular position on the debate is that what is expected to be shown, done and written is philosophy tailored along the stereotyped and paradigmatic sense peculiar to Western Philosophy. Interestingly, a non-African scholar, Barry Hallen argues that using the method of ordinary language philosophy, African philosophy is philosophy per se, and should be recognised as such.*“ (Fasiku Gbenga, „African philosophy and the method of ordinary language philosophy“, *African Journal of Political Science and International Relations* Vol. 2 (4), 2008, str. 85). Otázkou je, či je možné hovoriť o „africkej filozofii“, alebo skôr o analytickej, hermeneutickej, fenomenologickej, prípadne kresťanskej alebo islámskej filozofii v prostredí africkej inteligencie?

Obecne možno konštatovať, že filozofická tradícia afrického kontinentu je zatiaľ veľkou neznámou a to nielen pre našu filozofickú obec. Už z tohoto dôvodu je treba oceniť výber témy a odvahu autorky preniknúť do sveta filozofie významného post-koloniálneho mysliteľa. I keď sa nejedná o „mainstreamovú filozofiu“ je treba zdôrazniť, že diplomová práca je v tomto zmysle jedinečná.

Téma magisterskej práce je aktuálna, názov práce zodpovedá jeho obsahu a zvolená metóda spracovania i rozsah diela boli zvolené optimálne. Otázky, ktoré nemožno vyriešiť v jednej magisterskej práci, autorka ponecháva otvorené pre ďalšiu diskusiu.

Práca „*Proměny afrického myšlení: Léopold Sédar Senghor*“ Bc. Markéty Blažkovéj splňuje potrebné nároky kladené na diplomovú prácu a doporučujem ju k obhajobe. Hodnotenie: **B**

Dr. Jozef Matula, Ph.D.